

”Pitävätkö epileptikot kirkaista väreistä?”

Ihan otsikon kaltaista kysymystä ei minulle sentään ole esitetty, mutta melkein. On hienoa, että kiinnostus epilepsiaa kohtaan lisääntyy, mutta samalla selvästi huomaa että kampanjoimamme epilepsian monimuotoisuus ei oikein ole avautunut kaikille.

Epilepsia on tilanne, jossa henkilöllä on jostakin syystä alttius saada aivoperäisiä epileptisiä kohtauksia ja sen lisäksi hän on ainakin yhden kerran saanut epileptisen kohtauksen. Tästä seuraa, että ei ole olemassa mitään samanlaista ryhmää ihmisiä, joilla on epilepsia, vaan nimenomaan hyvin paljon erilaisia tilanteita, joissa ihmisellä voi olla epilepsia.

Syy, joka epilepsia-alttiuden taustalla on, tulisi aina pyrkiä selvittämään, sillä osa näistä syistä on hoidettavissa tai lievennettävissä poistamalla altistava tekijä. Syyn selviäminen ja sen aiheuttaminen mahdollisten muiden oireiden erottaminen epileptisistä oireista selkiyttää usein henkilön kokonaistilannetta merkittävästi. Sairauksia ja tiloja, joihin epileptiset kohtaukset eli epilepsia liittyy oireena on satoja ellei tuhansia, josta seuraa että jokaisen epilepsiaa sairastavan tilanne on jo tuon taustasyyn vuoksi erilainen. On myös lukuisia henkilöitä, joiden kohdalla epilepsian syy ei nyky menetelmin ole todettavissa, mutta heidän kohdallaan on kyse esimerkiksi sikiökaudella syntyneestä paikallisesta pienestä aivojen kehityshäiriöstä, joka on niin vähäinen ettei se aiheuta muita oireita eikä näy aivojen magneettikuvassa, mutta on riittävä aiheuttamaan epileptisiä kohtausoireita, jotka voivat olla vaikeitakin ja aiheuttaa merkittävän toimintakyvyn rajoitteen. Tieto, että tarkoilla selvitteillä syytä ei nyt löydy, on myös erittäin tärkeä.

Epileptisiä kohtauksia on myös luonteeltaan monen tyyppisiä. Lisäksi syistä, joita emme täysin vielä ymmärrä potilaat reagoivat lääkkeille eri tavalla; osa potilaista tulee nyky lääkkeillä kohtauksettomiksi, osa ei. Nämä seikat lisäävät edelleen sitä laajaa vaihtelua, jota epilepsiaa sairastavien välillä on. Osa epilepsiaa sairastavista ei kärsi muista aivo-oireista ja reagoi hyvin lääkkeille ja voi elää käytännössä lähes tavallista elämää. Tai sanotaanko voisi elää, jos pystyisi voittamaan omat ja ympäristön ennakkoluulot. Moni epilepsiaa sairastava käyttää huomattavan paljon energiaa sairautensa salaamiseen ja pelkää paljastumista. Paljastuminen ikään kuin tekisi heistäkin ”niitä epileptikkoja”. Osalla epilepsiaa sairastavista itse sairaus; taustalla oleva epilepsian syy mahdollisine lisäoireineen ja toistuvat epileptiset kohtaukset aiheuttavat ongelmia elämässä pärjäämiseen. Nämä tilanteet ovat kuitenkin kovin vaihtelevia, niin että ei ole olemassa ”niitä epileptikkoja”, joista voisi kertoa tietyllä tavalla.

Epilepsiat ovat siis monimuotoisia sairauksia mm. syiden, oireiden ja hoitovasteen suhteen ja siksi on vaikea puhua yleisesti epilepsiasta ja sen vaikutuksista. Lisäksi jokainen meistä on yksilö, joka kokee vaikeat tilanteet yksilöllisesti, joten tätä kautta epilepsioiden vaikutusten kirjo vielä korostuu. Pääasia on, että epilepsiaa ja sen syitä yritetään aina tutkia ja hoitaa mahdollisimman tehokkaasti ja ettei epilepsian anneta turhaa rajoittaa elämää tavalla, joka ei ole tarpeellista.

Reetta Kälviäinen